

СТРАТЕГИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ В ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ 2009 - 2011 година

(приета с Решение № 322 от 25.06.2009 г. на Общински съвет - Лясковец)

Въведение

Република България спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички правителства да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания, като им осигуряват заетост и все по-благоприятни условия на живот.

Законът за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) създава условия за ползване на правата от хората с увреждания за самоопределяне и пълноценно участие в живота на страната и в реалностите на пазарната икономика. Гарантира се създаването на такава среда, в която хората с увреждания са възможно най-независими, като в същото време се запазват правата им на социална защита, адекватни социални услуги, интегрирано образование и обучение, подходяща работна среда, възможности за културни и спортни изяви и т.н.

Стратегия за развитие на социалните услуги за хора с увреждания в Община Лясковец е изготвена на база оценка на потребностите и проучване на опита и добрите европейски практики в социалната област.

Ние, представителите на местната власт, неправителствените организации, активни граждански структури и институции, работещи на територията на Община Лясковец, като радатели за развитието на местната общност, зачитаме принципите на закрила, ценностите на демокрацията, устойчивото човешко и обществено развитие, съхраняването на човешкото достойнство и социалната справедливост, решаваме със своята професионална и обществена ангажираност да допринесем за повишаване на качеството на живот на хората с увреждания.

Приоритетите са съобразени с целите и принципите на програмата за управление на Община Лясковец, Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Национална програма за равни възможности на хората с увреждания и общинската стратегия за закрила на детето.

При разработване на стратегията е приложен подходът на обсъждане и разпределяне на отговорностите на държавните институции, местната власт и неправителствените организации в социалната закрила на населението и борбата срещу социалната изолация. Изпълнението на стратегическите цели ще създаде условия за увеличаване на броя и вида на социалните услуги в общността за хора с увреждания, подобряване на качеството на грижата, насърчаване на трудовата активност и изграждане на достъпна среда в достатъчна степен.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ОБОСНОВКА НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ РАЗШИРЯВАНЕ НА КРЪГА ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

I. Демографска характеристика

Към настоящият момент населението на Община Лясковец е 14 671, което представлява около 5% от населението на областта. Разпределението на населението по населени места по данни на дирекция "Социално подпомагане", както и лица с увреждания е показано на следващата таблица:

Населени места	Население								
	Общо (население)	В това число:				Лица с увреждания			
		В трудоспособна възраст		Деца до 18 годишна възраст		50,00 % до 70,99 %	71,00 % до 90,00 %	90,01 % до 100,00 %	90,01 % до 100,00 % с чужда помощ
		Мъже	Жени	Общо	С увреждания				
Община Лясковец	14 671	5 008	4 214	2 207	32	104 лица	384 лица	91 лица	133 лица
гр. Лясковец	9 120	3 046	2 828	1 467	-	52 лица	174 лица	66 лица	75 лица
с. Джулюница	2 044	617	472	265	-	22 лица	78 лица	13 лица	24 лица
с. Козаревец	991	314	230	109	-	12 лица	23 лица	4 лица	13 лица
с. Добри дял	1 197	362	308	346	-	6 лица	49 лица	3 лица	4 лица
с. Драгижево	755	229	176	92	-	5 лица	37 лица	3 лица	7 лица
с. Мерданя	600	175	143	62	-	7 лица	23 лица	2 лица	10 лица

В сравнение със средните данни за страната, делът на подтрудоспособното население е под средното за страната, делът на трудоспособното население съответства на средното за страната, делът на населението в надтрудоспособна възраст е по-голям, което се дължи на намалената раждаемост и застаряването на населението.

По отношение на една от най-уязвимите социални групи – хората с увреждания, за община Лясковец няма създадена обща база данни, поради което точният им брой не може да бъде отчетен. Всяка институция набира информация, съобразно своите функции и задачи, които изпълнява и решава в даден момент.

По информация на общинската организация на хората с увреждания, данните са следни:

- брой членуващи в организацията, разпределени по селища и възраст:

Дружества	Брой членове	Разпределение по възраст				
		до 18 г.	18 г. – 40 г.	41 г. – 50 г.	51 г. – 60 г.	над 60 г.
гр. Лясковец	145	1	10	20	40	74
с. Добри дял	35	-	2	5	5	23
с. Мерданя	20	-	2	3	5	10
с. Джулюница	10	-	-	-	5	5
ОБЩО	210	1	14	28	55	112

- брой членуващи в организацията, разпределени по нетрудоспособност:

Дружества	Брой членове и симпатизанти	Разпределение по лица с увреждания				
		до 50%	51% – 70 %	71 % – 90 %	91 % – 100 %	с ч. п.
гр. Лясковец	175	10	40	30	10	25
с. Добри дял	35	3	12	15	3	2
с. Мерданя	23	-	7	8	-	2
с. Джулюница	10	2	2	2	-	4
ОБЩО	243	15	61	55	13	33

На практика е много трудно да се каже какви са параметрите на социално - икономическия статус на лицата с увреждания, какви са хоризонталните неравенства между социалната категория „хора с увреждания“ и останалата част от обществото, както и какви процеси протичат вътре, в рамките на социалната категория и какви са тенденциите на развитие на тези процеси. За голям процент от хората с увреждания основен източник на доход са пенсиите за инвалидност поради общо заболяване, поради трудова злополука и професионална болест и за гражданска инвалидност.

По данни, предоставени от Дирекция „Социално подпомагане“ – Г.Оряховица, отдел “Социална закрила” Лясковец:

- Консултативната комисия по Закона за интеграция за хората с увреждания (ЗИХУ) за периода 2005 г. – 2008 г. са изготвени 762 социални оценки;
- Издадени заповеди за технически – помощни средства за 2008 година: 351 броя.

По отношение на децата с увреждания статистиката сочи, че към момента на територията на Община Лясковец са регистрирани общо 32 деца с удостоверено увреждане с медицинска експертиза. От тях има деца с увреждания, свързани с вътрешни болести, с двигателни увреждания, с умствена изостаналост, със слухови увреждания, деца със зрителни увреждания, с психични заболявания и деца с комуникативни нарушения.

II. Визия на социалните услуги за хората с увреждания в Община Лясковец

Анализът на ситуацията показва, че предлаганите социални услуги не обхващат всички групи лица с увреждания. Капацитетът на съществуващите е недостатъчен, а отдалечеността на селата от гр. Лясковец пречи на ползването на предлаганите услуги. По тези причини голяма част от тях остават необхванати от мрежата на вече съществуващите социални услуги. На територията на Община Лясковец няма специализирани институции за възрастни и деца с увреждания.

Продължават усилията в областта на предлагането на **социални услуги**, насочени към социалното включване на хората с увреждания, съобразно техните желания и потребности. Към момента на територията на Община Лясковец предоставяните социални услуги в общността за възрастни хора с увреждания са:

1. Обществена трапезария за социално слаби граждани, с капацитет до 30 души. На територията на общината през зимните месеци /декември – март/ работи обществена трапезария. Целта е да се осигури топла храна за социално слабите граждани от гр. Лясковец, определени чрез списъци от дирекция “Социално подпомагане”, Общинска организация на хората с увреждания и Домашен социален патронаж;

2. Домашен социален патронаж, с капацитет 80 човека. Услугата е насочена към обслужване на възрастни хора и хора с увреждане срещу заплащане. Извършва се ежедневна доставка на топла храна в дома, санитарно обслужване, социално-битово обслужване, помощ при извършване на прегледи, консултации и изследвания в здравни заведения.

С направените законодателни промени в областта на социалното подпомагане и закрилата на детето се разшириха възможностите за развитие на различни видове социални услуги за деца и семейства в общността, предоставяни в съответствие с нормативно утвърдени стандарти за качество, като алтернатива на настаняването на децата в специализирани институции. Въведени са три групи стандарти за качество на грижите: за социални услуги, предоставяни в семейна или близка до семейната среда; за приемни семейства и за социални услуги, предоставяни в специализирани институции за деца. Като основен регулаторен механизъм за настаняване на деца в институции, както и за разширяването и подобряването на качеството на социалните услуги за деца с увреждания се прилага Законът за закрила на детето. Работи се по превенция на изоставянето на деца, като усилията са насочени към постоянно

осигуряване на социална и психологическа подкрепа на деца и техните семейства, в които е възникнал проблем, като се прави всичко необходимо, да не се допусне изоставянето или настаняването на тези деца в институции.

Липсата на достъп до качествено образование е актуален проблем, който допринася за ограничаване създаването на равни възможности за хората с увреждания.

Обхващането на всяко дете с увреждане в предучилищна и училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е гаранция за равнопоставеност и равни възможности. Децата със специфични образователни потребности имат възможност да получават обучение от учители от Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, гр. В. Търново.

На територията на Община Лясковец е разкрита следната услуга в общността за деца с увреждания, деца в неравностойно социално положение – преди всичко от семейства с ниски доходи и безработни родители и деца със специфични образователни потребности:

Център за социална рехабилитация и интеграция.

Центъра осъществява превенция чрез развитие на различни социални услуги насочени към децата с увреждания и техните родители: консултации, прилагане на индивидуални подходи, разработване на различни форми за осигуряване на равни възможности за спорт, туризъм и участие в културния живот, подкрепа в учебния процес.

Необходимо е да продължи процесът на създаване на алтернативни услуги в общността, като дневни центрове, защитени жилища, защитени работни места, информационен център за хората с увреждания от община Лясковец в съответствие с добрите практики в държавите-членки на Европейския съюз.

Един от най-тежките проблеми за хората с увреждания – осигуряването на достъпна среда, все още не намира добро решение. Създадена е добра нормативна база, като със Закона за устройство на територията въвежда изисквания за изграждане на достъпна среда, а конкретните изисквания за осигуряване на достъпна среда са въведени с редица наредби с технически норми за проектиране. Община Лясковец осъществява мероприятия по премахване на архитектурните бариери и изграждане на достъпна архитектурна и жизнена среда за лицата с увреждане.

На национално ниво са създадени нормативни изисквания за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии; за регулиране на движението по пътищата със светлинни сигнали; поставяне на светофарни уредби на кръстовища, разположени на достъпни маршрути.

На територията на общината много от подстъпите, подходите, входовете, стълбищата и стълбищните площадки към сградите и обектите с обществено предназначение в повечето случаи са амортизирани и не отговарят на съвременните изисквания за достъп на пешеходци с детски колички, хора с увреждания и граждани в напреднала възраст с понижени двигателни способности.

Хората с увреждания трябва да получат и възможност за **трудова реализация** в рамките на свободния пазар на работна ръка. Това е един от най-важните фактори за тяхната интеграция и самостоятелност. По данни на Дирекция „Бюро по труда” – Г. Оряховица за първото тримесечие на 2009г. средномесечно са регистрирани 24 безработни лица с увреждания.

В Национални програми и мерки за заетост и обучение по Закона за насърчаване на заетостта са включени и лица с увреждания.

Липсата на адаптирани работни места за хора с увреждания в частният сектор силно затруднява устройването на работа на първичен пазар на труда на тази група безработни. Реализацията им е силно затруднена и поради ограничените възможности за работа, произтичащи от заболяването им. Липсва и информация за възможности за разкриване и развиване на собствен бизнес.

**ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА
ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ 2009-
2011 година**

Цел 1

Създаване на адаптирана към нуждите на хората с увреждания среда

Направления :

А. Достъпна среда за хората с увреждания

1. Физически достъп до обществени сгради (училища, детски градини, висши учебни заведения, културни и спортни институции и др.), жилища, открити пространства и работни места.

2. Достъпен транспорт.

Адаптиране на масовия градски транспорт към специфичните нужди на хората с увреждания.

Б. Достъпна информация и комуникации

Подобряване достъпа до информация, касаеща правата и задълженията на хората с увреждания, предлаганите услуги и програми;

Учредяване на Обществен съвет на хора с увреждания.

Цел 2

Промяна на модела на грижа за деца с увреждания от настаняването им в специализирани институции към грижи в семейна среда

Направления :

Достъп до качествени дневни грижи за деца с увреждания чрез:

Предоставяне на различни форми на дневни грижи въз основа на извършено проучване и планиране, което да е съобразено с местните потребности;

Продължаване създаване на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности в общообразователни училища и детски градини, която да включва:

а) достъпна архитектурна среда;

б) екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на децата;

в) диагностична, консултативна и рехабилитационна дейност;

г) индивидуални образователни програми;

д) учебни програми по специалните учебни предмети и други.

Предоставяне на услуги за родители на деца с увреждания с цел подкрепа за отглеждане на детето в семейството.

Цел 3

Гарантиран достъп до качествено образование на хората с увреждания

Направления :

Обхващането на всяко дете с увреждане в предучилищна и училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение. В средното образование е необходимо да продължи прилагането на политиката за включващо обучение на децата със специални образователни потребности чрез:

Създаване на условия, гарантиращи интеграцията на децата със специални образователни потребности в детските градини и общообразователните училища чрез изграждане на подкрепяща среда, която включва:

- достъпна архитектурна среда съгласно изискванията на нормативните документи в тази област;
- мултидисциплинарни екипи, които в зависимост от потребностите на децата и учениците, се включват учители - специални педагози, ресурсни учители, психолози, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и други, родителите, настойниците или попечителите на децата и учениците със специални образователни потребности.

Цел 4

Разширяване възможностите за трудова заетост при хората с увреждания

Направления :

Повишена ефективност на програмите за заетост на местно равнище чрез реализиране на програми и мерки за създаване на трайни работни места с осигуряване на постоянна заетост за хората с увреждания на пазара на труда;

Променени нагласи на работодателите по отношение наемането на работа на лицата в неравностойно положение на пазара на труда;

Стимули за работодатели за приспособяване на работната среда спрямо нуждите на хората с увреждания;

Стимулирано професионално обучение и квалификация на хората с увреждания;

Проучване на възможности и подпомагане на хората с увреждания с установена неработоспособност от 51.00 % - 70.00 %, за развиване на собствен бизнес.

Цел 5

Приоритетно развитие на социалните услуги в общността. Развитие на алтернативните форми на услуги

Направления :

Развити дневни форми за извършване на социални услуги;

Разширяване и усъвършенстване на схемите за предоставяне на услугите личен асистент и социален асистент на местно ниво;

Изграждане на защитени жилища за лица с увреждания, които нямат подходящи условия за живот в домашна среда при близките си или нямат близки, които да се грижат за тях;

Повишаване на качеството на социалните услуги за деца с увреждания, предоставяни в общността, чрез прилагане на съответните критерии и стандарти;

- Оказване на системна методическа помощ и подкрепа на доставчиците на социални услуги от компетентните органи с оглед подобряване качеството на живот на хората с увреждания и техните семейства;
- Да се създаде картотека на млади семейства, в които и двамата съпрузи са с увреждания с цел приоритетно намиране на работа поне на единия от съпрузите и подкрепа от институциите;
- Иновативни социални услуги за родители, чийто деца са със специфични образователни способности;
- Прилагане на нова социална услуга за деца с увреждания в ЦДГ “Славейче” гр. Лясковец.

Цел 6

Осигуряване на равни възможности за спорт, отдих, туризъм и участие в културния живот

Направления :

- Участие в културни прояви и развлечения;**
- Обучен персонал на организации за спорт, развлечения, туризъм, култура и други за общуване с хора с увреждания;
- Развитие на проекти за изкуство, култура и спорт на хора с увреждания и техни организации;
- Осигурени места за отдих, спорт и туризъм като хотели, спортни зали и други, достъпни за хора с увреждания;
- Създадени стимули за обществените и частните медии активно да дискутират в програмите си въпросите относно осигуряването на равни права и възможности на хората с увреждания и недопускането на дискриминация спрямо тях.

Цел 7

Повишаване степента на информираност на обществото за проблемите и възможностите на хората с увреждания и промяна в обществените нагласи спрямо тях

Направления :

- Широка обществена подкрепа на дейностите, които ще се предприемат за реализиране на Стратегията на община Лясковец за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2009-2011 г. чрез провеждане на информационни кампании;
- Активно ангажирани медии в процеса на повишаване на информираността на обществото по проблемите и възможностите на хората с увреждания;

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- 1.** Създаване и развитие на нови социални услуги в общността на местно ниво, насочени към хората с увреждания.
- 2.** Увеличаване броя на лицата, ползващи алтернативни услуги – края на 2011 г.
- 3.** Повишаване информираността на обществото по проблемите на хората с увреждания (2009 – 2011 г.).

4. Увеличаване броя на адаптираните за нуждите на хората с увреждания общински обекти (до 70% в края на 2011 г.).

ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

Един от основните фактори за постигане целите на настоящата стратегия оказва нейното финансово обезпечаване. Основният източник на финансиране на дейностите в изпълнение на стратегията е държавният и общински бюджет. Най-големият допълнителен източник за финансиране на мерките по оперативните цели ще бъдат Структурните фондове на Европейския съюз чрез съответните програми.

МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО, ОЦЕНЯВАНЕ И ОТЧИТАНЕ

1. Отдел “Здравеопазване и социална политика” към Дирекция „Икономическа политика, хуманитарни дейности и европейска интеграция”, Община Лясковец, съвместно с Дирекция „Социално подпомагане”, Общественият съвет на хората с увреждания и НПО да осъществяват текущата практическа дейност по реализиране на стратегията и предприемането на конкретни мерки по контрола на изпълнението им.

2. При необходимост от актуализация на приетата стратегия промените да се приемат от Общински съвет – Лясковец с ново решение.

Петър Славчев

Председател на Общински съвет-Лясковец

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА
ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ В ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ**

(приета с Решение № 322 от 25.06.2009 г. на Общински съвет - Лясковец)

	МЕРОПРИЯТИЯ	ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Създаване на информационна база данни за хората с увреждания.	1.1 Актуализиране на информацията за реалния брой на хората с увреждания;	2009 г.- 2010 г.	Община Лясковец; Дирекция “Социално подпомагане” Общинска организация на хората с увреждания ТЕЛК	Не е необходимо
1.2 Провеждане проучване, относно потребностите на хората с увреждания;		м. юли - м. октомври 2009 г.	Дирекция “Социално подпомагане” Център за социална рехабилитация и интеграция Общинска организация на хората с увреждания	Не е необходимо	
1.3 Сформиране на обществен съвет по проблемите на хората с увреждания.		м. септември 2009 г.	Център за социална рехабилитация и интеграция Община Лясковец	Не е необходимо	

2.	Създаване на условия за достъпна архитектурна среда за хора с увреждания.	2.1 Изграждане на подходи и рампи 2.2 Осигуряване на маркировки и указателни табели;	2010 г. – 2011 г. 2010 г. – 2011 г.	Община Лясковец	Средства по оперативни програми за достъпна среда
3.	Социална интеграция и рехабилитация.	3.1 Облекчен достъп до здравни и административни услуги	2009 г. – 2011 г.	Център за социална рехабилитация и интеграция Община Лясковец Домашен социален патронаж	Участие с проекти пред Агенцията за хора с увреждания, Агенция социално подпомагане, Агенция по заетостта и др. донори.
4.	Разширяване и подобряване на качеството на социалните услуги за лицата с увреждания в общността.	4.1 Извършване на оценка и анализ на потребностите от различни видове социални услуги в общността; 4.2 Провеждане на информационна	2009 г. - 2010 г. м. септември – м. ноември 2009 г.	Община Лясковец Дирекция “Социално подпомагане” Домашен социален патронаж Община Лясковец Дирекция “Социално подпомагане”	Не е необходимо Средства от общинския бюджет

	<p>кампания за близките на хората с увреждания за включване в модул “Личен асистент” и “АХУ”;</p> <p>4.3 Разработване на идейни проекти за изграждане на “Дневен център от семеен тип за деца с увреждания”; Защитени жилища; Комплекс за социални услуги; Общински дарителски център за деца с увреждания;</p> <p>4.4 Прилагане на социална услуга “Съботна и неделна грижа за деца с увреждания и техните родители” в ЦДГ “Славейче” гр. Лясковец</p> <p>4.5 Разширяване дейността на ЦСРИ, чрез откриване на “Творческа работилница за деца с увреждания”</p>	<p>2010 г. – 2011 г.</p> <p>м. юли 2009 г.</p> <p>2009 г. – 2011 г.</p>	<p>Домашен социален патронаж</p> <p>Община Лясковец</p> <p>Община Лясковец Сдружение за подкрепа на лица с увреждания “Приатели БАЛИЗ”</p> <p>Община Лясковец Център за социална рехабилитация и интеграция</p>	<p>Средства по оперативни програми</p> <p>Фонд за подкрепа на НПО – България</p> <p>Средства от общинския бюджет и участие в проекти и програми</p>
--	--	---	---	---

5.	Гарантиран достъп до качествено образование за децата със специални образователни потребности.	5.1 Ежегодно актуализиране на списъка на децата със СОП; 5.2 Включване на децата с увреждания в извънкласни форми според интересите им;	2009 г. – 2011 г. 2009 г. – 2011 г.	Община Лясковец Отдел “Закрила на детето” РИО на МОН Община Лясковец Училищата на територията на община Лясковец	В рамките на утвърдените бюджети за периода. В рамките на утвърдените бюджети за периода.
6.	Професионална квалификация на хора с увреждания.	6.1 Проучване за нагласите и възможностите на хората с увреждания за трудова адаптация, обхващащо степен на увреждане, ниво на образование, квалификация.	2009 г. - 2010 г.	Община Лясковец Дирекция “Бюро по труда” Общинска организация на хората с увреждания	Използване на възможностите на Националните програми и други донори.
7.	Трудова заетост на хората с увреждания.	7.1 Разкриване на работно място за лице с увреждане във фронт-офиса на Община Лясковец /по програма/.	2010 г.	Община Лясковец	Използване на възможностите на Националните програми.
8.	Публично – частно партньорство за социализация на хората с увреждания.	8.1 Партньорство и подкрепа на неправителствени организации работещи по проекти за хора с увреждания;	2009 г. – 2011 г.	Община Лясковец НПО	Национални и регионални програми и проекти

		8.2 Осигуряване на условия за реализиране на партньорство с неправителствени организации за разкриване на нови видове социални услуги.	2009 г. – 2011 г.	Община Лясковец НПО	Не е необходимо
9.	Повишаване на обществената информираност за правата и интеграцията на хората с увреждания.	9.1 Предоставяне на консултации по здравни, правни и др. проблеми касаещи лицата с увреждания;	2009–2011 г.	Община Лясковец Център за социална рехабилитация и интеграция Общинска организация на хората с увреждания НПО	В рамките на утвърдените бюджети за периода.

Петър Славчев

Председател на Общински съвет-Лясковец